

Шановний Степане Івановичу!

Продовж останніх 6-7 років від деяких банківських установ на адресу приватних нотаріусів України надходять вимоги "акредитації" їх як нотаріусів, які вчинятимуть посвідчення іпотечних договорів, договорів застави, де однією із сторін цих правочинів є банк, що провів «сертифікацію» або «акредитацію» нотаріуса та «співпрацює» з ним.

Слід наголосити, що окремі банки у письмових або усних зверненнях до нотаріусів та на своїх офіційних веб-сайтах (наприклад, www.ukrgasbank.com/ukr/corporate/tonotarius/, www.terrabank.ua/ua/notaries-accreditation/, www.bankcenter.com.ua/ua/partnership/notar/, www.aval.ua/personal/other/privatnotarius/) визначають низку вимог та перелік документів і відомостей для проходження «акредитації» або «сертифікації». Серед таких документів копія свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, копія реєстраційного посвідчення нотаріуса про реєстрацію приватної нотаріальної діяльності, копія довідки про прийняття на облік платника податків (форма №4-ОПП), копія паспорта нотаріуса, копія податкового номера нотаріуса, копії кваліфікаційних сертифікатів та свідоцтва про підвищення кваліфікації, копія договору страхування цивільно-правової відповідальності, копії трудових договорів з найманими працівниками, рекомендації інших банківських установ тощо. Зазначені документи можуть бути подані банку лише для ознайомлення і ніяким чинним для їх зберігання та можливого використання, при тому, що навіть згода на оброблення персональних даних нотаріусами не надається.

Крім того, банки дозволяють собі встановлювати додаткові кваліфікаційні вимоги до нотаріусів. Зокрема йдеться про досвід роботи, практичний досвід оформлення всіх видів угод між банками і третіми особами, відсутність інформації про рішення судів щодо визнання договорів, посвідчених нотаріусом, недійсними з вини нотаріуса, іншої інформації щодо нотаріуса. Водночас кожний нотаріус, який отримав свідоцтво і здійснює нотаріальну діяльність як приватний або державний нотаріус, вже довів свій високий рівень кваліфікації, а відтак поки не буде встановлено зворотного, ніхто немає права ставити під сумнів рівень його фаховості.

Окрім покладення на нотаріуса обов'язку подати банку зазначені вище документи, виникають випадки, коли банківські установи вимагають надати відомості та довідки, що становлять нотаріальну таємницю (стаття 8 Закону України «Про нотаріат» від 02.09.1993

№ 3425-ХІІ.), а саме: зразки вже посвідчених договорів іпотеки або застави для надання умовної суб'єктивної оцінки роботі нотаріуса на практиці, що категорично заборонено.

Слід зазначити, що тексти запропонованих нотаріусам «договорів про співпрацю» містять умови, прийняття яких є порушення Правил професійної етики нотаріусів України, Закону України «Про нотаріат» та антикорупційного законодавства.

Згідно з абзацом 5 статті 1 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 07.04.2011 № 3206-VI під поняттям «корупція» слід розуміти використання особою, зазначеною в частині першій статті 4 цього Закону, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи **надання неправомірної вигоди особі, зазначеній в частині першій статті 4 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей.**

Підпунктом «б» пункту 2 частини першої статті 4 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» до суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення віднесені особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги.

Нотаріусу забороняється використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб (частина третя статті 3 Закону України «Про нотаріат»).

Стаття 5 Закону України «Про нотаріат» передбачає обов'язок нотаріуса дотримуватися правил професійної етики.

Відповідно до пункту 3 розділу III Правил професійної етики нотаріусів України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 04.10.2013 № 2104/5 (надалі – Правила), **нотаріус зобов'язаний приймати рішення і вчиняти дії неупереджено: не допускати при виконанні своїх обов'язків надання переваг або створення умов для надання переваг будь-яким особам, групам осіб за ознакою майнового і посадового положення, належності до громадських об'єднань, професійної належності та за іншими ознаками, а також будь-яким юридичним особам, якщо інше не передбачено чинним законодавством України.**

Згідно з абзацом третім пункту 1 розділу V Правил нотаріус має дотримуватися таких морально-етичних зобов'язань, а саме: не вчиняти в особистих інтересах чи в інтересах інших осіб дій, які могли б поставити під сумнів неупередженість і незалежність

нотаріальної діяльності, скомпрометувати нотаріуса, заподіяти шкоду авторитету професії нотаріуса.

Підпункт «і» пункту 2 частини першої статті 12 Закону України «Про нотаріат» регламентує, що підставою для анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю є неодноразові порушення нотаріусом правил професійної етики, затверджених Міністерством юстиції України.

Слід також звернути увагу на існування в Україні Єдиного електронного реєстру нотаріусів, за допомогою якого будь-який працівник або клієнт банку може перевірити дійсність повноважень нотаріусів.

Серед переліку функцій, виконання яких покладено на Національний банк України, пунктом 8 статті 7 Закону України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV передбачено здійснення банківського регулювання та нагляду на індивідуальній та консолідованій основі.

Завданнями банківського регулювання та нагляду є: захист інтересів клієнтів і вкладників, які розміщують свої кошти в банках, від неефективного управління та шахрайства; створення конкурентного середовища в банківському секторі; забезпечення прозорості банківського сектору; підвищення стійкості та ефективності банківської діяльності; підтримка необхідного рівня стандартів і професіоналізму в банківському секторі.

У зв'язку з викладеним вище, виникають професійні та корупційні ризики примушуванням нотаріусів до прийняття пропозицій, посягання на професійну честь і гідність нотаріуса.

З метою попередження спонукання банківськими установами нотаріусів до недобросовісної конкуренції та монополізації певних сфер нотаріальної діяльності, захисту прав громадян вільно обирати нотаріуса для вчинення тієї чи іншої нотаріальної дії, просимо Вас вжити заходів у ситуації, що склалася, і зобов'язати банки скасувати внутрішні документи, які регулюють питання «акредитації» нотаріусів, вилучити інформацію з їхніх веб-сайтів та вжити заходів щодо недопущення тиску на клієнтів банку та нотаріусів з питань обрання лише акредитованих банком нотаріусів.

З повагою,

Президент

Нотаріальної палати України

Н.В. Василина